

Identifying the Media Communication Styles of Teachers and Students in order to implement the Elementary School curriculum: A phenomenological study

Mohammad Alipour¹, Mohsen Ayati² *, Mohammad Ali Rostaminezhad³, Farhad Seraji⁴

پذیرش مقاله: ۱۴۰۴/۰۱/۱۳۶

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۷/۰۳

Accepted Date: 2025/04/15

Received Date: 2024/08/24

Abstract

Introduction: One of the curriculum areas is curriculum implementation. Curriculum implementation is the most important and difficult stage of the curriculum planning process. The reason is that the final destination of any curriculum (be it a school, university or educational organization) is a classroom that involves students, teachers, administrators and society. The sensitivity and importance of the implementation phase in curriculum planning is due to the fact that all plans and programs in audio succeed in creating desirable changes that are successfully implemented in the implementation phase. named Curriculum implementation is dependent on establishing educational connections between curriculum elements. Educational communication is one of the most basic interpersonal interactions in school. Educational communication is a type of communication that takes place in educational spaces and environments and is specific to educational activities and efforts that are used in order to form systematic and helpful learning. Therefore, educational communication is the process of message travel or information transfer that permeates the arena or events of education. The learning process requires educational communication, educational communication has an important and strategic role in the process of teaching and learning. In general, educational communication can be called interpersonal interactions in space and educational environments in educational and educational arenas and events, which play a fundamental and effective role in the formation of the teaching-learning process and lead to the formation of regular learning. Educational communication takes place in different levels of

¹ . PhD in Curriculum Planning, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Birjand, Iran.
*(Corresponding Author): **Email: m.alipour@birjand.ac.ir**

² . Associate Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Birjand, Iran.

³ . Associate Professor of Educational Technology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Birjand, Iran.

⁴ . Department of methods and curriculum planing, Faculty of Psychology and education, University of Tehran, Tehran, Iran.

communication such as teacher-student communication, teacher-parent communication, etc. in order to implement the curriculum. Teacher-student communication is one of the most important levels of educational communication in order to implement the curriculum. Teacher-student communication is critical to the success of teaching and learning. Communication between teachers and students is one of the important factors known in the academic progress and scientific output of students. The media communication between teachers and students became more prominent with the introduction of information and communication technology in education and the conditions of Corona, and in this media communication, teachers and students use many communication styles.

Literature Review: Teachers use different communication strategies while teaching and in the classroom. Some teachers may be friendly with their students, while others are more distant. Different strategies used by different teachers create different patterns of relationships between teachers and students. Salimi (2015) presented six styles of educational interactions, information provider and provider, teaching and training, learning facilitator, participatory and guiding presence, educational consultation (supervisor and guide) and thoughtful enlighteners. Teachers act in six different ways in their communication. in which teachers experience educational affairs in relation to students; that put them in the descriptive classes of skills trainers, providers and information providers; learning facilitator; Participatory and guiding presence; Coaching (supervisor) and intellectual enlightenment are classified. The role of teachers in a continuum starting from "transmitting knowledge" and with "thoughtful enlightenment" in which teachers appear as special persons in the lives of students whose influence extends beyond the walls of the classroom and in the years of schooling, in their entire social life. Also, each of these interactive styles has specific characteristics related to the role of teacher, learner, classroom, curriculum, etc. (Salimi, 2015). Teacher-student interaction in classrooms can be defined as caring interactions, categorized as managerial, collaborative, destructive and social engineering (Bahadori et al, 2013).

Methodology: In this research, a qualitative method of phenomenology was used. The study of phenomenology considers the lived meaning of a concept or phenomenon by many people. The scope of the research was made up of teachers and students of the elementary level of Birjand city. The research sample of 15 teachers and 10 students were selected using purposive sampling and several criteria were considered in their selection, including teachers and students who communicated with each other for more than 2 hours a day on virtual platforms, as well as teachers who, along with face-to-face training, had educational intervention from the virtual platform, were selected. The data collection method of the study was based on semi-structured interviews. The seven-step strategy of Collaizi (2002) was used to analyze the data. In order to evaluate the results of this qualitative research, Guba and Lincoln (1985) criteria were used

Results: Findings from the lived experiences of teachers and students in seven styles of media communication 1- Notification and coordination 2- Exchange and sharing

3- Counseling and therapeutic 4- Participatory and supportive 5- Monitoring and evaluation 6- Demanding and critical 7- Warning and complaining Classification became.

Discussion: In general, it can be concluded that the media communication styles of teachers and students are placed in the spectrum of communication that in sensitive, necessary and dire situations, teachers and students communicate with each other in a warning and complaint style and in normal and normal conditions and situations, they communicate with each other in an announcement and coordination style. They communicate. Between the two media communication styles of warning. Based on the findings of the research, it is suggested that due to the fact that it is one of the communication styles of monitoring and evaluation, it is better to familiarize teachers with various types of monitoring methods, especially with different models of monitoring and evaluation in virtual space, so that they can have the best and most effective monitoring. have Considering the demanding, critical, warning and complaining style, it is better to design and compile a training course for teachers who can make the best decisions in this style of communication with students in special circumstances. Also, in the counseling and therapy style, teachers should be taught counseling methods in virtual space and media.

Keywords: Curriculum implementation, communication styles, media communication, teacher-student communication, phenomenology

شناسایی سبک‌های ارتباط رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان در جهت اجرای برنامه درسی مقطع ابتدایی: مطالعه پدیدارشناسی

محمد علی پور^{۱*}، محسن آیتی^۲، محمدعلی رستمی نژاد^۳، فرهاد سراجی^۴

چکیده

هدف: ارتباطات رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان یکی از انواع ارتباطات آموزشی است. معلمان و دانش‌آموزان از سبک‌های مختلفی در برقراری ارتباط استفاده می‌کنند که شناسایی آن‌ها بر کیفیت یادگیری موثر است.

روش: در پژوهش حاضر از روش پژوهش کیفی از نوع پدیدارشناسی تفسیری جهت شناسایی سبک‌های ارتباط رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان استفاده شد. مشارکت‌کنندگان در این پژوهش ۱۵ معلم و ۱۰ نفر از دانش‌آموزان از دبستان‌های شهر بیرجند بودند که به شیوه هدفمند انتخاب شدند و در مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته شرکت کردند. برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری‌شده از روش تحلیل کلایزی استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های حاصل از تجارب زیسته معلمان و دانش‌آموزان در هفت سبک ارتباط رسانه‌ای ۱- اعلانی و هماهنگی ۲- تبادل و اشتراکی ۳- مشاوره‌ای و درمانی ۴- مشارکتی و حمایتی ۵- نظارتی و ارزیابی ۶- مطالبه گر و انتقادی ۷- هشدار و شکایتی طبقه‌بندی شد. به‌طور کلی می‌توان نتیجه گرفت سبک‌های ارتباط رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان در طیف ارتباطی قرار دارند که در شرایط حساس، ضروری و وخیم معلمان و دانش‌آموزان به سبک هشدار و شکایتی با همدیگر ارتباط می‌گیرند و در شرایط و موقعیت‌های طبیعی و عادی به سبک اعلانی و هماهنگی با همدیگر ارتباط برقرار می‌کنند. در این میان دو سبک هشدار و شکایتی و اعلانی و هماهنگی، سبک‌های مختلفی قرار دارد که با توجه به شرایط بین معلمان و دانش‌آموزان شکل می‌گیرد.

۱. دانش‌آموخته دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه بیرجند، ایران.

Email: m.alipour@birjand.ac.ir

(نویسنده مسئول):

۲. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه بیرجند، ایران.

۳. دانشیار تکنولوژی آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه بیرجند، ایران.

۴. استاد گروه روش‌ها و برنامه‌ریزی درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، ایران.

کلیدواژه‌ها: اجرای برنامه درسی، سبک‌های ارتباطی، ارتباط رسانه‌ای، ارتباط معلم-دانش‌آموز، پدیدارشناسی

مقدمه

یکی از قلمروهای برنامه درسی، اجرا برنامه درسی است. اجرای برنامه درسی، مهم‌ترین و دشوارترین مرحله از روند برنامه‌ریزی درسی است. به این دلیل که مقصد نهایی هر برنامه درسی (اعم از مدرسه، دانشگاه یا سازمان آموزشی) کلاس درس است که دانش‌آموزان، معلمان، مدیران و جامعه را درگیر خود می‌کند. حساسیت و اهمیت مرحله اجرا در برنامه‌ریزی درسی از آن‌رو است که کلیه طرح‌ها و برنامه‌ها در صورتی موفق به ایجاد تغییرات مطلوب می‌شوند که در مرحله اجرایی با موفقیت پیاده شوند. اجرای برنامه درسی یک فرآیند نظام‌مند که تکمیل موفقیت‌آمیز هر مرحله، از پایین‌ترین سطح تا بالاترین را پیش‌بینی می‌کند (Karakus, 2021). در راستای اجرای برنامه درسی طیف وسیعی از افراد همچون معلم، دانش‌آموزان، والدین و... با همدیگر در ارتباط هستند و سطوح مختلف ارتباطات آموزشی را شکل می‌دهند (Kuusimäki et al., 2019).

ارتباطات آموزشی یکی از اساسی‌ترین تعاملات بین فردی در مدرسه است (Balagova & Halakova., 2018). ارتباط معلم-دانش‌آموز یکی از مهم‌ترین سطوح ارتباطات آموزشی در جهت اجرای برنامه درسی است (Rogers & Hyson, 2022). ارتباطات معلم-دانش‌آموز یک امر حیاتی در موفقیت تدریس و یادگیری است (Hershkovizt & Forkosh-Baruch, 2017). در محیط‌های آموزشی، مهارت‌های ارتباطی معلم در شکل‌گیری و ایجاد آموزش موثر نقش مهمی ایفا می‌کند (Spencer, 2003). روابط معلم-دانش‌آموز نقطه ورودی منحصربه‌فردی برای مربیان و معلمان فراهم می‌کند تا محیط یادگیری و اجتماعی کلاسی را بهبود بخشند. هنگامی که فراگیران به محیط کلاس مدرسه وارد می‌شوند، ارتباط با معلم پایه و اساسی برای انطباق موفقیت‌آمیز با محیط اجتماعی و تحصیلی می‌شود (Hamre & Pianta, 2006). ارتباط شاگرد-معلم در تمام نظام‌های آموزشی، جنبه کلیدی ایجاد محیط‌های آموزشی کارآمد است (Enayati & Kohsari, 2017). ارتباط بین معلم و دانش‌آموزان یکی از فاکتورهای مهم شناخته‌شده در پیشرفت تحصیلی و خروجی علمی دانش‌آموزان است (Agyekum, 2019).

معلمان از استراتژی‌های ارتباطی مختلفی در حین تدریس و در کلاس درس استفاده می‌کنند. برخی از معلمان ممکن است رفتاری دوستانه با دانش‌آموزان خود داشته باشند، درحالی‌که دیگران فاصله بیشتری را حفظ کنند. استراتژی‌های مختلف استفاده‌شده توسط معلمان مختلف، موجب ایجاد الگوهای مختلف روابط بین معلم و دانش‌آموز می‌گردد. Salimi (2015) شش سبک تعاملات آموزشی فراهم‌کننده و ارائه‌دهنده اطلاعات، آموزش دادن و تربیت، تسهیلگر یادگیری، حضور مشارکتی و هدایت‌کننده، مشاوره آموزشی (ناظر و راهنما) و روشنگران اندیشه‌ورز ارائه داده است که نقش معلمان در یک پیوستار از «انتقال‌دهنده دانش» شروع و با «روشنگری اندیشه‌ورزانه» که در آن معلمان به‌عنوان اشخاص خاصی در زندگی دانش‌آموزان ظاهر می‌شوند که نفوذشان فراتر از دیوارهای کلاس است، ادامه می‌یابد. تعامل معلم-

شاگرد در کلاس‌های درس را می‌توان در قالب تعاملات مراقبتی، مدیریتی، مشارکتی، مخرب و مهندسی اجتماعی دسته‌بندی نمود (Bahadori et al., 2013).

ارتباط معلم-دانش‌آموز در عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات و حضور رسانه‌های مختلف به سمت رسانه‌ای شدن گرایش پیدا کرده است و شبکه‌های اجتماعی به یک ابزار ارتباطی مهم بین معلمان و دانش‌آموزان تبدیل شده است (Akcaoglu & Bowman, 2016؛ Albayrak & Yildirim, 2015 و Chromey et al., 2016). استفاده از شبکه‌های اجتماعی این فرصت را برای معلمان و دانش‌آموزان فراهم می‌کند تا با فراتر رفتن از کلاس معمولی و ایجاد فضاهای آموزشی و یادگیری جدید در ارتباط و تعامل مستمر باشند (Hamid et al., 2015 و Lee and Teh, 2016). باین‌حال، این واقعیت جدید بحث‌هایی را در مورد اینکه آیا معلمان و دانش‌آموزان باید به این شیوه تعامل داشته باشند، ایجاد کرده است، و برخی از مقامات را به محدود کردن یا حتی ممنوع کردن چنین ارتباطی سوق داده است (Asterhan & Rosenberg, 2015). حامیان تعامل معلم و دانش‌آموز از طریق شبکه‌های اجتماعی استدلال‌هایی را به نفع خود ارائه می‌کنند، مانند آزادی بیان معلمان و دانش‌آموزان، اجتناب‌ناپذیر بودن پدیده و پتانسیل آموزشی شبکه‌های اجتماعی (Greenhow et al., 2009). با افزایش تعداد معلمان دارای پروفایل شبکه‌های اجتماعی، امکان تعامل معلم و دانش‌آموز افزایش می‌یابد. بنابراین، اگر معلمان مایل هستند از فرصت‌های آموزشی شبکه‌های اجتماعی استفاده کنند، هم معلمان و هم دانش‌آموزان باید بر روی آن‌ها تعامل داشته باشند (Teclehaimanot & Hickman, 2011). در رابطه با پذیرش شبکه‌های اجتماعی به‌عنوان یک ابزار ارتباطی بین معلمان و دانش‌آموزان، برای اکثر دانش‌آموزان مناسب است که با معلمان خود در شبکه‌های اجتماعی ارتباط برقرار کنند (Baran, 2010؛ Fonddevila et al., 2015 و Sendurur et al., 2015). درحالی‌که اقلیت دانش‌آموزان ارتباط با معلم را در شبکه‌های اجتماعی نامناسب می‌دانند (Madge et al., 2009؛ Miron and Ravid, 2015 و Malesky and Peters, 2011).

همان‌طور که مطرح شد ارتباط معلم-دانش‌آموز یکی از انواع ارتباطات آموزشی است و یکی از ابعاد ارتباطات، ارتباط در بستر رسانه‌ها است. شناسایی سبک‌های ارتباطی بین معلمان و دانش‌آموزان ضروری است زیرا این شناخت به معلمان کمک می‌کند تا روش‌های تدریس خود را با نیازهای خاص هر دانش‌آموز هماهنگ کنند. در نتیجه، معلمان می‌توانند به‌طور مؤثرتر به دانش‌آموزان کمک کنند، ارتباط مثبت‌تری برقرار کنند و فرآیند یادگیری را تسهیل نمایند. همچنین، این شناخت باعث بهبود روابط آموزشی، افزایش انگیزه و خود اعتمادی دانش‌آموزان، و مدیریت بهتر رفتارها در کلاس درس می‌شود. پیشینه پژوهش‌ها نشان می‌دهد که در حوزه بررسی سبک‌های تعاملات آموزشی در ارتباطات حضوری پژوهش‌هایی صورت گرفته است اما پژوهشی در حوزه شناسایی سبک‌های ارتباط رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان به چشم نمی‌خورد و هنوز سبک‌های ارتباطات رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان به جامعه علمی معرفی نشده‌اند. به همین سبب مطالعه حاضر با شناسایی ارتباط رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان در مقطع ابتدایی صورت گرفته است.

پیشینه پژوهش

عوامل مختلفی در ارتباط بین معلمان و دانش‌آموز تأثیرگذار است. در روابط معلم و دانش‌آموزان عواملی همچون رفتارهای کلاسی و خصوصیات دانش‌آموز موثر در ارتباط از دیدگاه معلم شامل (نشانه‌های پیوند جویی دانش‌آموز برای ارتباط با معلم، ویژگی‌های اجتماعی، پیروی از قوانین کلاسی، ویژگی‌های فردی، وضعیت تحصیلی، علاقه و مشارکت در کلاس، ویژگی‌های علمی و نیاز ویژه)، دیدگاه معلم نسبت به مسیرهای موثر کلاسی برای ارتباط با دانش‌آموز شامل (جو روانی اجتماعی کلاس، توجه به خود دانش‌آموز، بی‌واسطگی کلامی و غیرکلامی، آغازگری معلم در ارتباط، حمایت از خودمختاری، ارزشمندی و جذابیت محتوا، اقتدار کلاسی مرجع معلم، خود اشنایی معلم)، عوامل بیرونی شامل (رابطه خانواده با معلم، بافت خانواده دانش‌آموز، فضای کلاسی و مدرسه، سیاست‌های کلان، نقش جنسیت دو طرف، مشکلات شخصی معلم، رابطه مدرسه با دانش‌آموز، پایه تحصیلی دانش‌آموز، فضای اجتماعی) و خلق موثر نگرش و انگیزش معلم شامل (انگیزش معلم برای ارتباط، باور معلم، ویژگی‌های خلقی و شخصیتی) موثر است. (Lari et al., 2019). روابط معلم-دانش‌آموز فرآیندی با سازوکار غیر ایستا و پیش‌رونده در کارکرد تربیتی خود است که دیدگاه و ادراک معلم به‌عنوان بازیگر و عامل اصلی و مسئول در آن نقش اساسی ایفا می‌کند. شخصیت، باورها و همه ویژگی‌های معلم و حتی تصویری که از دانش‌آموزان دارد، بر آنچه در کلاس درس او و در تعاملش با دانش‌آموز اتفاق می‌افتد. به‌علاوه تعامل و ارتباط در کلاس و مدرسه، غالباً بازتابی از زمینه فرهنگی، تاریخی و اجتماعی است (Liu, 2013). تعامل معلم-دانش‌آموز با بافتی که در آن تدریس صورت می‌گیرد، مرتبط هست (Stroet et al., 2015). سطح اشتغال پدران از عوامل موثر بر ارتباط معلم-دانش‌آموز است (Gholizadeh & Yarahmadi, 2001).

وضعیت ارتباط بین معلم و دانش‌آموز در برخی از پژوهش‌ها به تصویر کشیده شده است. Aghdasi et al (2014) نشان داده‌اند که مهم‌ترین گفتمان معلمان و دانش‌آموزان در کلاس‌های موفق پس از برقراری نظم، ارائه بازخوردهای کلامی، غیرکلامی، اصلاحی و تشویقی به پاسخ‌های دانش‌آموزان از سوی معلم و همکلاسی‌ها است. معلمان در کنش‌های روانشناسانه و اخلاقی دچار مشکل هستند، یعنی نسبت به دانش‌آموزان سوگیری‌هایی دارند و عدم آگاهی و تخصص برای برخورد مناسب با دانش‌آموزان مهم‌ترین چالش است. Alipour et al (2024) تجارب زیسته معلمان و والدین در ارتباطات رسانه‌ای در ۵ مضمون اصلی اهداف و دلایل ارتباط رسانه‌ای، روش‌های ارتباطی، ابزارهای ارتباطی، چالش‌ها و محدودیت‌ها، مزایا و فرصت‌ها طبقه‌بندی کرده‌اند. پژوهش Drosti et al (2012) از فرآیند شکل‌گیری سواد ارتباطی در مدارس جمهوری اسلامی را به تصویر کشیده است.

برخی از پژوهش‌های انجام‌شده به بررسی پیامدهای ارتباط معلم و دانش‌آموز پرداخته‌اند. نتایج پژوهش Zahed Babelan & Moeni Kia (2010) نشان داد که ۶۰ درصد تغییر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را می‌توان بر اساس تغییر مؤلفه‌های تعاملی بین معلمان و دانش‌آموزان در جریان تدریس

تبیین نمود. یکی دیگر از پژوهش‌ها ارتباطات بین فردی را به‌عنوان عامل تأثیرگذار بر یادگیری درس ریاضی معرفی کرده است. معلمان ریاضی زن نسبت به معلمان ریاضی مرد در استفاده از ویژگی‌های اثربخشی ارتباطات میان فردی به نحو بهتری عمل می‌کنند و دخترها نسبت به پسرها در یادگیری ریاضی موفق‌تر هستند. همچنین بین ویژگی‌های اثربخشی ارتباطات میان فردی و یادگیری ریاضی همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد (Shahorani et al., 2009). Mahmoudi (۲۰۱۹) نشان می‌دهد خودتنظیمی تحصیلی، فرهنگ مدرسه و اشتیاق تحصیلی هم به شکل مستقیم و هم به‌صورت غیرمستقیم از طریق کیفیت ارتباط-دانش‌آموز قادر به پیش‌بینی تفکر خلاق هستند و متغیر کیفیت ارتباط معلم-دانش‌آموز توانسته است بین خودتنظیمی تحصیلی، فرهنگ مدرسه و اشتیاق تحصیلی با تفکر خلاق نقش میانجی ایفا کند. ۴۱ درصد از واریانس کیفیت ارتباط معلم-دانش‌آموز و ۸۹ درصد واریانس تفکر خلاق در مدل پژوهشی تبیین می‌شود. ابعاد تعاملی بین معلم و دانش‌آموزان می‌تواند شادمانی را پیش‌بینی کند (Gholami & Hossein Chari, 2011).

سوالات پژوهش

معلمان و دانش‌آموزان در ارتباطات رسانه‌ای در جهت اجرای برنامه درسی مقطع ابتدایی از چه سبک‌هایی استفاده می‌کنند؟

روش شناسی پژوهش

در این پژوهش از روش کیفی از نوع پدیدارشناسی تفسیری استفاده شد. مطالعه پدیدارشناسی، معنای زیسته افراد متعدد از یک مفهوم یا پدیده را مدنظر قرار می‌دهد (Giorgi et al., 2017). قلمرو پژوهش را معلمان و دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر بیرجند تشکیل می‌داد. نمونه پژوهش به حجم ۱۵ نفر معلم و ۱۰ نفر از دانش‌آموزان، با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند و در انتخاب آن‌ها چند ملاک مدنظر قرار داشت از جمله معلمان و دانش‌آموزانی که در شبانه‌روز بیش از ۲ ساعت در بسترهای مجازی با همدیگر ارتباط داشتند و همچنین معلمان که در کنار آموزش‌های حضوری، از بستر مجازی مداخله آموزشی داشتند، انتخاب شدند. روش جمع‌آوری داده‌های مطالعه مبنی بر مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از راهبرد هفت مرحله‌ای (Colaizzi, 2002) استفاده شد. در این روش از رهنمودهای کلی داده‌ها استفاده شده است و شامل تعیین اظهارات مهم، ایجاد معنی، خوشه‌بندی‌های آن‌ها در مضمون‌ها و ارائه توصیفی جامع از پدیده مورد مطالعه می‌شود (Creswell, 2017).

جهت ارزیابی نتایج پژوهش کیفی حاضر، از معیارهای (Guba & Lincoln, 1985) استفاده شد. گوبا و لینکلن^۱ از عنوان اعتماد‌پذیری یا قابلیت اعتماد^۲ برای ارزیابی نتایج پژوهش کیفی استفاده می‌کنند. قابلیت اعتماد به بیانی ساده، میزانی است که در آن می‌توان به یافته‌های یک تحقیق کیفی متکی بود و

1. Guba & Lincoln

2 Trustworthiness

به نتایج آن‌ها اعتماد کرد. به عقیده گوبا و لینکلن معیار قابلیت اعتماد شامل چهار معیار جداگانه اما به هم مرتبط است که شامل باورپذیری (همسازی و همبستگی داده‌ها)، اطمینان‌پذیری (توانایی تشخیص جایی که داده‌های یک مطالعه از کجا آمده، چگونه گردآوری شده و چه طور به کاررفته‌اند)، تاییدپذیری (عینیت کیفی و انطباق یافته‌ها بر داده‌های پژوهش) و انتقال‌پذیری (اعتبار بیرونی) است. به منظور افزایش باورپذیری، از راهبردهایی مانند بررسی به‌وسیله اعضا، توصیف و تحلیل دقیق یافته‌ها، یادداشت‌های بازتابی و به‌کارگیری سؤالات مناسب استفاده شد. برای تضمین انتقال‌پذیری، از توصیف انبوه و غنی اطلاعات در طول مراحل پژوهش و نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. برای افزایش تاییدپذیری، ارائه جزئیات عملیاتی از جمع‌آوری داده‌ها و ارزشیابی‌های بازتابی از جمله راهبردهای مورد استفاده در این مطالعه بود. باهدف اطمینان‌پذیری، تمام اطلاعات در طول فرآیند مطالعه با دقت، ثبت و ضبط و جزئیات مصاحبه‌ها نیز یادداشت شد.

جدول ۱. مشخصات معلمان مشارکت‌کننده در پژوهش

شماره مصاحبه‌شونده	سابقه تدریس	مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	سن	جنسیت
۱	۱۷	کارشناسی ارشد	روانشناسی تربیتی	۳۵	مؤنث
۲	۱۲	کارشناسی ارشد	مدیریت آموزشی	۳۱	مذکر
۳	۹	کارشناسی ارشد	برنامه‌ریزی درسی	۲۸	مذکر
۴	۱۶	کارشناسی ارشد	برنامه‌ریزی درسی	۳۶	مؤنث
۵	۱۲	کارشناسی ارشد	آموزش ابتدایی	۲۹	مذکر
۶	۱۱	کارشناسی ارشد	روانشناسی تربیتی	۳۰	مذکر
۷	۱۰	دانشجوی دکتری	مدیریت آموزشی	۲۹	مؤنث
۸	۱۰	کارشناسی ارشد	فیزیولوژی ورزشی	۲۸	مؤنث
۹	۱۸	کارشناسی	هنرهای تجسمی	۴۵	مذکر
۱۰	۱۲	کارشناسی	زیست‌شناسی	۴۱	مؤنث
۱۱	۱۱	کارشناسی	علوم تربیتی	۳۴	مؤنث
۱۲	۱۱	کارشناسی ارشد	روانشناسی تربیتی	۳۲	مؤنث
۱۳	۳	کارشناسی	علوم تربیتی	۲۷	مؤنث
۱۴	۴	کارشناسی ارشد	آمار و ریاضی	۳۰	مؤنث
۱۵	۱۹	دانشجوی دکتری	برنامه‌ریزی درسی	۳۷	مذکر

جدول ۲. مشخصات دانش‌آموزان مشارکت‌کننده در پژوهش

شماره مصاحبه‌شونده	پایه تحصیلی	سن	جنسیت
۱	۶	۱۲	مؤنث
۲	۴	۱۰	مذکر

مذکر	۱۱	۶	۳
مؤنث	۱۲	۶	۴
مذکر	۱۱	۶	۵
مذکر	۱۲	۶	۶
مذکر	۱۱	۵	۷
مؤنث	۱۰	۴	۸
مذکر	۱۲	۶	۹
مذکر	۱۰	۴	۱۰

یافته‌ها

در تحقیق حاضر هفت نوع سبک ۱- اعلانی و هماهنگی ۲- تبادلی و اشتراکی ۳- مشاوره‌ای و درمانی ۴- مشارکتی و حمایتی ۵- نظارتی و ارزیابی ۶- مطالبه‌گر و انتقادی ۷- هشدار و شکایتی در ارتباطات رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان شناسایی شد. مضامین اصلی و فرعی متناسب با داده‌ها بعد از تحلیل و کدگذاری در جدول ۳ و شکل ۱ ارائه شده است.

جدول ۳. سبک‌های ارتباط رسانه‌ای معلم-دانش‌آموز در جهت اجرای برنامه درسی مقطع ابتدایی

تم	کدهای محوری	کدهای باز و مصادیق
	اعلانی و هماهنگی	اعلام غیبت و دلیل غیبت دانش‌آموز، هماهنگی با معلم در خصوص اعلام تکالیف در صورت غیبت دانش‌آموز، هماهنگی دانش‌آموز با معلم در خصوص تدریس دانش‌آموزی بخشی از مفاهیم و درس‌ها، هماهنگی با خانواده‌ها در خصوص اجرای طرح‌هایی نظیر وارنیش تراپی و ...، دعوت به جلسات آموزش خانواده و نظرسنجی در خصوص موضوعات جلسه، انتقال اطلاعات مهم و اخبار مربوط به کلاس یا مدرسه، اطلاع از تکمیل نظرسنجی.
سبک‌های ارتباط رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان	تبادلی و اشتراکی	تبادل نظر در خصوص موضوعات و نحوه‌ی ارائه مفاهیم و مطالب توسط دانش‌آموز، اشتراک مطالب آموزشی و فیلم‌ها توسط معلم، اطلاع‌رسانی جلسات آموزشی معلم و اولیا، ارسال پیام‌های آموزشی، پلتفرم و پوسترهای آموزشی در زمینه‌های مختلف مانند بهداشت و ...، تدریس بخشی از درس، ارائه تکالیف،
	مشاوره‌ای و درمانی	تبادل نظر در خصوص مشکلات تحصیلی یا رفتاری دانش‌آموز و پیگیری علل و روش‌های درمان، بیان علت اتفاقات و حوادث پیش‌آمده در کلاس و مدرسه و صحبت پیرامون آرامش دادن به دانش‌آموز و ارائه راه‌حل، ارائه روش‌های بهتر و انواع بازی جهت آمادگی و رفع مشکلات احتمالی دانش‌آموز توسط آموزگار، افزایش انگیزه یادگیری، همراهی در شب امتحان و کاهش اضطراب
	مشارکتی و حمایتی	هدایت دانش‌آموز توسط معلم در انجام طرح‌های مختلف نظیر پروژه‌های مختلف جابر یا مسابقات پژوهش سرهای دانش‌آموزی،

جذب کمک‌های خیرخواهانه و بلاعوض در خصوص خانواده‌ها و دانش‌آموزان نیازمند، آگاهی از نیازها و دغدغه‌های دانش‌آموز،	نظارتی و ارزیابی
بررسی تکالیف دانش‌آموز در شاد و ... ، مشورت گرفتن در خصوص نحوه تدریس و روش‌های آموزشی و ارزشیابی به روش همسال سنجی و ... ، مشورت گرفتن دانش‌آموز در خصوص نحوه انجام آزمایش یا خرید وسایل مختلف، نظارت بر روش‌های انجام فعالیت‌های ورزشی و ... در منزل، نظارت بر پیام‌های دانش‌آموزان در گروه، نظارت بر نحوه مشارکت در گروه مجازی و شاد، چک کردن پیام‌های دانش‌آموزان در گروه‌های درسی	نظارتی و ارزیابی
انتقاد معلم از عملکرد دانش‌آموز در موقعیت خاصی در کلاس یا حین تدریس و ... ، انتقاد دانش‌آموز از قضاوت معلم در کلاس، انتقاد از شیوه ارزشیابی معلم یا نحوه تشویق و تنبیه	مطالبه‌گری و انتقادی
هشدار در خصوص افت تحصیلی و نمرات دانش‌آموز، هشدار در خصوص غیبت‌های زیاد و غیرموجه و عواقب آن، شکایت از رفتارهای غیرمنطقی و منجر به تشدید مشکلات توسط معلم یا دانش‌آموز، نقض قوانین کلاسی توسط دانش‌آموزان، تغییرات در رفتارهای دانش‌آموز و بروز رفتارهای نابهنجار، هشدار در زمان عدم ارسال تکلیف و برگه امتحان	هشدار و شکایتی

شکل ۱. سبک‌های ارتباط رسانه‌های معلم-دانش‌آموز در جهت اجرای برنامه درسی مقطع ابتدایی

سبک تبادل و اشتراکی

یکی از سبک‌های ارتباطی معلمان و دانش‌آموزان سبک تبادل و اشتراکی است. معلم شماره ۵ بیان می‌دارد که: "با دانش‌آموزان برای ارائه تکالیف خارج از کلاس درس و یاد تدریس بخشی از درس هست که خود دانش‌آموزان می‌توانند با کوشش فراگیرند و باعث صرفه‌جویی در وقت کلاس درس می‌شود یا آزمون روزانه چند سوالی می‌دهم". دانش‌آموز شماره ۲ بیان می‌کند: "من فیلم آموزشی دانش‌آموزی می‌گیرم و برای معلمانم در شاد و یا ایتا ارسال می‌کنم". معلم شماره ۸ گفت: "وقتی از شبکه اجتماعی استفاده می‌کنم چون بتونم منابع آموزشی سریع به اشتراک بزارم". معلم شماره ۹ گفت: "برای اشتراک‌گذاری نکات

تکمیلی دروس یا تعمیق و تشریح بیشتر مطالب درسی که دانش‌آموز بتواند چندین و چند بار از مطالب استفاده کند."

سبک ارتباطی تبدیلی و اشتراکی، یکی از روش‌های نوین ارتباط بین معلم و دانش‌آموز است که در آن تأکید بر تعامل دوطرفه و مشارکت فعال هر دو طرف است. در این سبک، معلم دیگر تنها نقش انتقال‌دهنده دانش را ندارد، بلکه به‌عنوان راهنما و تسهیلگر فرآیند یادگیری عمل می‌کند. دانش‌آموز نیز به‌جای گیرنده صرف اطلاعات، به یک عضو فعال و تأثیرگذار در جریان یادگیری تبدیل می‌شود. یکی از اصلی‌ترین ویژگی‌های این سبک، تعامل دوطرفه است. ارتباط در این روش تنها یک‌طرفه از معلم به دانش‌آموز نیست، بلکه دانش‌آموزان با به اشتراک‌گذاری ایده‌ها، پرسش‌ها، و تجربیات خود، در تولید دانش مشارکت می‌کنند. این تعامل باعث ایجاد اعتماد، مشارکت، و احساس تعلق در دانش‌آموزان می‌شود. درنهایت، معلم در این سبک تلاش می‌کند فضایی باز و امن ایجاد کند تا دانش‌آموزان بدون ترس از قضاوت، ایده‌های خود را مطرح کنند، اشتباه کنند و از آن بیاموزند. این رویکرد به تقویت اعتمادبه‌نفس و خودکارآمدی دانش‌آموزان کمک می‌کند.

سبک مشاوره‌ای و درمانی

مشاوره و درمان یکی از سبک‌های ارتباطات رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان است. معلم شماره ۶ گفت: "من از رسانه استفاده می‌کنم که انگیزه دانش‌آموزانم رو برای یادگیری افزایش بدهم و آن‌ها را مشارکت فعال‌تر داشته باشند". دانش‌آموز شماره ۷ بیان کرد: "برخی اوقات در شب امتحان اضطراب می‌گیرم و با معلم تماس یا در شاد پیام می‌دهم که کمک کند". معلم شماره ۱۰ بیان کرد: "بیشتر ارتباط با دانش‌آموزان با محوریت تحصیلی در بعد مشاوره‌ای است". دانش‌آموز شماره ۶ بیان می‌کرد: "در برخی از موضوعات با والدینم به مشکل برمی‌خورم و از معلمم سؤال می‌پرسم".

سبک مشاوره‌ای و درمانی یکی از سبک‌های مهم ارتباطی میان معلم و دانش‌آموز است که در آن هدف اصلی، شناسایی و حل مشکلات آموزشی و تربیتی دانش‌آموزان از طریق گفت‌وگوی دوطرفه و ارائه راهکارهای مؤثر است. در این سبک، معلم نقش یک مشاور و راهنما را ایفا می‌کند و تلاش دارد با ایجاد فضایی امن و صمیمی، مشکلات و دغدغه‌های دانش‌آموز را شناسایی کرده و به رفع آن‌ها کمک کند. این سبک بر اساس یک رابطه عمیق و متقابل بین معلم و دانش‌آموز بنا شده است. معلم با برقراری یک گفت‌وگوی سازنده، تلاش می‌کند که دانش‌آموز احساس امنیت و راحتی کند و بتواند مشکلات خود را با او در میان بگذارد. پس از شناسایی مشکل، معلم با استفاده از دانش خود و شناخت از ویژگی‌های دانش‌آموز، راهکارهایی عملی برای حل مشکل ارائه می‌دهد. این راهکارها ممکن است شامل توصیه‌های آموزشی، تمرین‌های خاص، یا پیشنهادهایی برای تغییر رفتار باشد. یکی از مهم‌ترین ارکان این سبک، ایجاد محیطی است که دانش‌آموز بتواند بدون ترس از سرزنش یا قضاوت، احساسات، افکار و مشکلات خود را بیان کند. این فضای امن باعث می‌شود که اعتماد میان معلم و دانش‌آموز تقویت شود. این سبک، تعامل میان معلم

و دانش آموز را به سطحی عمیق تر می برد و موجب می شود که یادگیری و تربیت نه تنها در بعد علمی، بلکه در ابعاد عاطفی و رفتاری نیز مؤثر باشد. در نهایت، سبک مشاوره‌ای و درمانی به رشد شخصیت، تقویت اعتماد به نفس و بهبود عملکرد تحصیلی و رفتاری دانش آموز کمک می کند و پایه‌ای قوی برای موفقیت‌های آینده او فراهم می‌سازد.

سبک مشارکتی و حمایتی

سبک مشارکتی و حمایتی یکی دیگر از سبک‌های ارتباطی رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان است. معلم شماره ۶ بیان داشت که: "از طریق رسانه من می‌توانم بهتر با نیازها، نظرات و دغدغه‌های دانش‌آموزانم آشنا شوم". دانش آموز شماره ۴ گفت: "من می‌توانم تکالیف خودم رو در خونه در برخی سؤالات حل کنم به معلمم پیام می‌دم و ازش کمک می‌خوام". دانش آموز شماره ۷ بیان کرد: "ما امسال طرح جابر انجام دادیم و از معلممون در شاد خیلی کمک گرفتیم و برامون بعضی اوقات فیلم می‌فرستاد یا پیام می‌داد ما رو کمک کرد."

سبک مشارکتی و حمایتی یک روش ارتباطی میان معلم و دانش‌آموز است که بر تعامل فعال، حمایت متقابل و همفکری در حل مسائل آموزشی و تربیتی تمرکز دارد. در این سبک، معلم و دانش‌آموز به‌عنوان شرکای یادگیری و تربیت عمل می‌کنند و تلاش می‌شود تا با همکاری و حمایت، موانع موجود در مسیر پیشرفت برطرف شود. معلم در این سبک نقش حامی را ایفا می‌کند و در صورت بروز مشکلات آموزشی یا تربیتی، به دانش‌آموز کمک می‌کند تا این موانع را پشت سر بگذارد. این حمایت می‌تواند شامل ارائه راهنمایی‌های آموزشی، تقویت انگیزه یا حمایت عاطفی باشد. این رویکرد به دانش‌آموز کمک می‌کند که اعتماد به نفس بیشتری پیدا کند و در مواقع بروز مشکلات، به‌جای احساس شکست، از حمایت و راهنمایی معلم بهره‌مند شود. از سوی دیگر، معلم با مشاهده فعالانه و مشارکت در حل مسائل، می‌تواند تأثیر عمیق‌تری بر یادگیری و تربیت دانش‌آموز بگذارد. سبک مشارکتی و حمایتی به‌عنوان یک رویکرد پویا و انسانی، محیطی ایجاد می‌کند که در آن یادگیری و رشد نه تنها یک وظیفه، بلکه یک تجربه مشترک و لذت‌بخش برای معلم و دانش‌آموز می‌شود.

سبک نظارتی و ارزیابی

بعد نظارتی و ارزیابی یک سبک ارتباطی معلمان و دانش‌آموزان است که بیشتر معلمان از این سبک استفاده می‌کنند. معلم شماره ۱۵ بیان کرد: "من همیشه گروه شاد بچه‌ها رو چک می‌کنم که چه پیام‌هایی دادند و چگونگی انجام تکالیف و کیفیت فیلم‌هایی که گرفتند رو بررسی می‌کنم". معلم شماره ۱ بیان می‌کند که: "من همیشه تکالیف دانش‌آموزانم را در شاد چک می‌کنم اگر درست نوشته بودند تشویق می‌کنم وگرنه بهشون میگم اشتباه نوشتید."

سبک نظارتی و ارزیابی یکی از روش‌های مهم ارتباطی معلم و دانش‌آموز است که در آن تمرکز بر پایش مداوم فعالیت‌های دانش‌آموزان، ارزیابی عملکرد آن‌ها و ارائه بازخوردهای سازنده برای بهبود روند یادگیری

و رفتارهای تربیتی است. در این سبک، معلم به‌عنوان ناظر و ارزیاب، وضعیت یادگیری و پیشرفت دانش‌آموز را کنترل کرده و اقدامات لازم را برای اصلاح یا تقویت آن انجام می‌دهد. معلم به‌طور منظم فعالیت‌های آموزشی و تربیتی دانش‌آموز را بررسی می‌کند. این فعالیت‌ها شامل حضور در کلاس، انجام تکالیف، مشارکت در بحث‌های کلاسی و عملکرد در آزمون‌ها است. در این سبک، معلم از روش‌های مختلف (مشاهده، آزمون، پرسش و پاسخ، بررسی تکالیف) برای جمع‌آوری داده‌های مرتبط با عملکرد دانش‌آموز استفاده می‌کند. این اطلاعات مبنای تصمیم‌گیری‌های آموزشی قرار می‌گیرد. نظارت مداوم باعث می‌شود دانش‌آموزان اهمیت نظم، رعایت زمان‌بندی و مسئولیت‌پذیری در انجام وظایف خود را درک کنند. معلم از طریق نظارت و ارزیابی، مشکلات آموزشی یا تربیتی دانش‌آموزان را شناسایی کرده و برای رفع آن‌ها اقدام می‌کند. این سبک می‌تواند شامل روش‌های مختلفی مانند آزمون‌های کتبی و شفاهی، پروژه‌های کلاسی، مشاهده رفتار و ارائه گزارش باشد تا دید جامعی از پیشرفت دانش‌آموز به دست آید. سبک نظارتی و ارزیابی یکی از کارآمدترین روش‌های ارتباط معلم و دانش‌آموز است که به معلم امکان می‌دهد روند یادگیری را به‌صورت دقیق کنترل کند و با ارائه بازخوردهای مناسب، دانش‌آموزان را در مسیر رشد و پیشرفت هدایت کند. این سبک با تأکید بر نظم، پایش و ارزیابی مستمر، بهبود عملکرد و موفقیت آموزشی و تربیتی را تضمین می‌کند.

سبک مطالبه‌گری و انتقادی

سبک تحلیلی و انتقادی یکی از سبک‌های ارتباط رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان است. دانش‌آموز شماره ۸ بیان کرد: "من یک روز توی پی‌وی معلم براش پیام صوتی فرستادم و ناراحت بودم ازش و گفتم بهشون". دانش‌آموز شماره ۱۰ بیان کرد: "یک روز آقامون امتحان سخت گرفت و من گفتم توی شاد که امتحان شما سخت بود". معلم شماره ۱۴ بیان کرد که: "دانش‌آموزی به‌صورت مجازی به من پیام داد و شخصیت و عملکرد من رو زیر سؤال برد".

سبک ارتباطی مطالبه‌گری و انتقادی یکی از سبک‌های ارتباطی است که در آن معلم به‌عنوان فردی مسئول، انتظارات خود از دانش‌آموز را به‌طور صریح و قوی بیان می‌کند و از دانش‌آموز انتظار دارد که در مسیر یادگیری و انجام وظایف خود به‌طور دقیق و مستمر عمل کند. این سبک ارتباطی بر اساس تأکید بر مسئولیت‌پذیری، خودانگیختگی و پاسخ‌گویی استوار است و معلم از دانش‌آموز خواسته‌های مشخصی دارد که باید به آن‌ها عمل کند. در این سبک، معلم به‌طور واضح و مشخص انتظارات خود را از دانش‌آموز بیان می‌کند. این انتظارات شامل عملکرد درسی، رعایت نظم، انجام تکالیف به‌موقع و مشارکت در فعالیت‌های کلاسی است. معلم به دانش‌آموزان توضیح می‌دهد که چه معیارهایی برای موفقیت وجود دارد و آن‌ها باید چگونه عمل کنند. معلم در این سبک بر این نکته تأکید دارد که دانش‌آموز باید مسئولیت اقدامات و عملکرد خود را بپذیرد. این نوع ارتباط به تقویت حس مسئولیت‌پذیری در دانش‌آموزان کمک می‌کند و آن‌ها را به انجام وظایف خود به‌طور مؤثرتر و مستقل‌تر تشویق می‌کند. سبک ارتباطی مطالبه‌گری و

منتقدانه از دیدگاه دانش آموز، به معنای این است که دانش آموز نقش فعال و مستقل را در فرآیند یادگیری ایفا می‌کند. در این سبک، دانش آموز نه تنها از معلم انتظار دارد که آموزش‌های خود را به‌طور مؤثر و باکیفیت ارائه دهد، بلکه از نظر انتظارات آموزشی و تربیتی، خود نیز به‌طور فعال اقدام به مطالبات و انتقاد می‌کند. این نوع ارتباط، که به‌طور معمول در تعاملات دوسویه رخ می‌دهد، در آن دانش آموز ممکن است درخواست‌هایی را مطرح کند و از معلم خواسته‌های مشخصی داشته باشد

سبک هشدار و شکایتی

بعد هشدار و شکایتی یکی از سبک‌های ارتباطات رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان است. دانش‌آموز شماره ۹ بیان کرد: "من از دوستم خیلی ناراحت بودم و منو اذیت میکنه سر کلاس و به معلم در شاد پیام دادم که منو اذیت می‌کنه". معلم شماره ۱ گفت: "برخی اوقات در نیم سال اول به دانش‌آموز وضعیتشو دوستانه اعلام می‌کنم تا بتونه مشکلاتشو حل کنه". دانش‌آموز شماره ۵ بیان کرد: "معلم زمانی رو برای امتحان مشخص کرده بود که همه ما بچه‌ها اعتراض داشتیم و من به نمایندگی به زمان اعتراض کردم از معلم."

سبک هشدار و شکایتی در ارتباط بین معلم و دانش‌آموز به‌نوعی از ارتباط اشاره دارد که در آن معلم برای تأکید بر رعایت قوانین، انجام وظایف و مسئولیت‌های دانش‌آموز، هشدارهایی را به او می‌دهد. در این سبک، معلم ممکن است از زبان شکایت یا اعتراض برای اشاره به مشکلات و کاستی‌های دانش‌آموز استفاده کند. هدف این سبک معمولاً اصلاح رفتار یا عملکرد نادرست دانش‌آموز و متقاعد کردن او به انجام صحیح تکالیف یا رعایت قوانین است. در این سبک، معلم به‌طور مستقیم و صریح به رفتار یا عملکرد نامناسب دانش‌آموز اشاره می‌کند. ممکن است معلم از جملاتی مانند "چرا تکالیف خود را انجام ندادی؟" یا "چرا در کلاس رفتار مناسبی نداری؟" استفاده کند تا دانش‌آموز را از اشتباهاتش آگاه کند. معلم در این سبک معمولاً هشدارهایی به دانش‌آموز می‌دهد که اگر رفتار یا عملکرد او تغییر نکند، ممکن است عواقب یا پیامدهای منفی به دنبال داشته باشد. این هشدارها می‌تواند به‌طور غیرمستقیم یا مستقیم بیان شود. در این نوع ارتباط، معلم بیشتر بر نقض قوانین، استانداردها و انتظارات آموزشی تأکید دارد. ممکن است معلم در برابر تأخیر در انجام تکالیف، بی‌توجهی در کلاس یا نمرات پایین واکنش نشان دهد و شکایات خود را بیان کند. سبک هشدار و شکایتی در ارتباط بین معلم و دانش‌آموز، اگر به‌طور متعادل و با لحن سازنده و محترمانه پیاده‌سازی شود، می‌تواند به اصلاح رفتار و بهبود عملکرد دانش‌آموز کمک کند. با این حال، اگر این نوع ارتباط به‌طور مداوم و بدون توجه به جنبه‌های حمایتی و انگیزشی باشد، می‌تواند منجر به کاهش اعتماد به نفس، افزایش اضطراب و کاهش انگیزه در دانش‌آموزان شود. برای اثربخشی بیشتر، معلم باید از این سبک در کنار روش‌های حمایتی و تشویقی استفاده کند تا فضایی مثبت و سازنده برای یادگیری ایجاد شود

بحث و نتیجه گیری

روابط معلم و دانش‌آموز نقش مهمی در کیفیت آموزش و یادگیری دارد. تعاملات بین فردی روزانه در کلاس‌های درس، عناصر سازنده روابط معلم و دانش‌آموز است (Pennings et al., 2018). تعاملات بین فردی روزانه در کلاس‌های درس، عناصر سازنده روابط معلم و دانش‌آموز است (Ramseyer & Tschacher, 2016). با حضور فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش ارتباطات رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان به صورت رسمی شکل گرفت. به صورتی که امروزه می‌توان گفت ارتباطات رسانه‌ای معلم-دانش‌آموز شاکله اصلی مسائل آموزشی و تربیتی دانش‌آموزان و مکملی برای ارتباطات حضوری است. لذا شناخت سبک‌های ارتباط رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان هدف پژوهش حاضر است. یکی از سبک‌های ارتباطی معلمان و دانش‌آموزان اعلانی و هماهنگی است. یافته‌های پژوهش سلیمی (۲۰۱۵) که نشان داد یکی از سبک‌های تعاملات آموزشی معلمان و دانش‌آموزان فراهم‌کننده و ارائه‌دهنده اطلاعات است، یافته‌های پژوهش حاضر را تأیید می‌کند. در تبیین این یافته این‌طور می‌توان بیان داشت که معلمان و دانش‌آموزان از بستر رسانه در راستای اطلاع‌رسانی و هماهنگی‌هایی در امورات تحصیلی و آموزشی استفاده می‌کنند تا بتوانند وظایف خود را به نحو مطلوبی انجام دهند. بستر رسانه‌ای به معلمان و دانش‌آموزان کمک کرده است که بتوانند در سریع‌ترین زمان پیام‌های آموزشی و ... را به همدیگر منتقل نمایند.

سبک ارتباطی اعلانی و هماهنگی در بین معلمان و دانش‌آموزان بسیار مرسوم است. در این سبک ارتباطی دو طرف بر اطلاع‌رسانی اخبار و هماهنگی امورات آموزشی، فوق‌برنامه و تربیتی تأکید دارند. سبک اعلانی و هماهنگی یکی از روش‌های ارتباطی معلم و دانش‌آموز است که بر اطلاع‌رسانی شفاف و ایجاد هماهنگی برای دستیابی به اهداف آموزشی و تربیتی تمرکز دارد. در این سبک، معلم نقش هدایت‌گر و اطلاع‌رسان را ایفا می‌کند و دانش‌آموزان با دریافت اطلاعات و دستورالعمل‌های لازم، در مسیر درست حرکت می‌کنند. این سبک ارتباطی به‌ویژه در مدیریت کلاس و برنامه‌ریزی‌های آموزشی بسیار مؤثر است. این سبک زمانی مؤثر است که اطلاعات به صورت دقیق، منظم و به‌موقع به دانش‌آموزان منتقل شود. استفاده از ابزارهای ارتباطی مانند تابلو اعلانات، اپلیکیشن‌های آموزشی یا جلسات کلاسی می‌تواند تأثیر این سبک را افزایش دهد. سبک اعلانی و هماهنگی با تقویت نظم و برنامه‌ریزی به بهبود کیفیت یادگیری و کاهش استرس دانش‌آموزان کمک می‌کند.

سبک تبادلی و اشتراکی یکی از مهم‌ترین سبک‌های ارتباطی معلمان و دانش‌آموزان است. یافته‌های پژوهش Zahed Babelan & Moeni Kia (2010) که نشان می‌دهد از کل جریان تعاملی کلاس به هنگام تدریس، بیش‌ترین سهم مربوط به سخنرانی و توضیح درس از سوی معلم است و Rosenberg & Asterhan (2018) که نشان می‌دهد که از شبکه‌های اجتماعی برای رسیدن به اهدافی همچون ارسال، دریافت و به‌روزرسانی و مدیریت فعالیت‌های یادگیری دانش‌آموزان استفاده می‌شود، تأیید کننده یافته‌های پژوهش حاضر است. در راستای تبیین این سبک این‌طور می‌توان بیان کرد که ارتباطات رسانه‌ای مکملی

در کنار آموزش و ارتباطات حضوری است. معلمان و دانش‌آموزان از رسانه‌های مختلف استفاده می‌کنند تا بتوانند پیام‌ها، متن‌ها و فایل‌های چندرسانه‌ای خود را در این بستر به همدیگر منتقل و به اشتراک بگذارند. معلمان و دانش‌آموزان وضعیت‌های آموزشی خود را به صورت ویس یا متن برای همدیگر به اشتراک می‌گذارند تا از وضعیت همدیگر باخبر باشند یا فایل‌های آموزشی را معلمان برای دانش‌آموزان و بالعکس ارسال می‌کنند تا بتوانند روند آموزشی خود را در بسترهای آنلاین و شبکه‌های اجتماعی دنبال و پیگیری نمایند. سبک تبادل و اشتراکی بر انتقال، اشتراک‌گذاری و تبادل اطلاعات تأکید دارد. سبک تبادل و اشتراکی یکی از شیوه‌های مهم ارتباطی میان معلم و دانش‌آموز است که در آن تعامل و مشارکت فعال بین دو طرف نقش اساسی ایفا می‌کند. در این سبک، معلم به جای انتقال صرف دانش، فضایی را ایجاد می‌کند که در آن دانش‌آموزان بتوانند به صورت آزادانه ایده‌ها، نظرات، تجربیات و سوالات خود را بیان کنند. از سوی دیگر، معلم نیز منابع، اطلاعات، و ابزارهای آموزشی خود را با دانش‌آموزان به اشتراک می‌گذارد. معلمان می‌توانند از این سبک برای فعالیت‌هایی مانند بحث‌های گروهی، حل مسئله به صورت مشارکتی، پروژه‌های تیمی، یا استفاده از ابزارهای آموزشی دیجیتال برای اشتراک‌گذاری منابع و ایده‌ها استفاده کنند. این سبک به‌ویژه در محیط‌های یادگیری مدرن و مجازی بسیار مؤثر است.

مشاوره و درمان یکی از ابعاد رویکردی در ارتباطات رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان است. پژوهش Manafi et al (2023) که نشان می‌دهد ارتباط معلم، والدین و دانش‌آموز منجر به افزایش شناخت از دانش‌آموز در راستای ارتقا سطح راهنمایی و مشاوره می‌شود و یافته‌های پژوهش سلیمی (۲۰۱۵) که نشان داد یکی از سبک‌های تعاملات حضوری آموزشی معلمان و دانش‌آموزان ارائه مشاوره‌های آموزشی (ناظر و راهنما) است، تأیید کننده یافته‌های پژوهش حاضر است. دانش‌آموزان در مسائل آموزشی و تربیتی نیازمند دریافت مشاوره و درمان از معلمان خود هستند. دانش‌آموزان با سبک مشاوره‌ای و درمانی به این سمت گرایش دارند که بتوانند مسائل و مشکلات تحصیلی و آموزشی خود را در بسترهای مجازی با معلمان خود در میان بگذارند و معلمان هم مداخله به هنگام در این زمینه داشته باشند و بتوانند خدمات تخصصی مشاوره‌ای و درمانی را به دانش‌آموزان ارائه دهند. یکی از بالندگی‌های حرفه‌ای معلمان ارائه خدمات تخصصی است که معلمان از بسترهای رسانه این وظیفه خود را اجرایی می‌کنند.

خیلی از مشکلات و مسائل دانش‌آموزان در خانه و یا مکانی غیر مدرسه پیش می‌آید ارتباطات رسانه‌ای به دانش‌آموزان کمک می‌کند در لحظه مسائل را با معلمان خود در میان بگذارند تا از بروز آسیب‌های احتمالی جلوگیری شود. سبک مشاوره‌ای و درمانی ناظر بر ارائه خدمات مشاوره‌ای و درمانی از سوی معلمان برای دانش‌آموزان است. سبک مشاوره‌ای و درمانی یکی از شیوه‌های مهم ارتباطی میان معلم و دانش‌آموز است که هدف آن، حل مسائل آموزشی، تربیتی، و شخصیتی دانش‌آموزان از طریق گفت‌وگو و ارائه مشاوره است. این سبک به‌ویژه برای دانش‌آموزانی که با چالش‌های تحصیلی، اجتماعی یا عاطفی مواجه هستند، کاربرد دارد و معلم نقش راهنما و مشاور را ایفا می‌کند. این سبک زمانی مؤثر است که معلم مهارت‌های ارتباطی قوی، صبر، و دانش کافی در زمینه مشاوره داشته باشد. همچنین، ایجاد اعتماد و

محرمانگی میان معلم و دانش‌آموز، کلید موفقیت در اجرای این سبک است. اجرای صحیح آن می‌تواند به کاهش مشکلات روانی و تحصیلی دانش‌آموزان و افزایش کیفیت یادگیری منجر شود. یکی دیگر از سبک‌های ارتباطات رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان ابتدایی، سبک مشارکتی و حمایتی است. یافته‌های پژوهش سلیمی (۲۰۱۵) که نشان داد یکی از سبک‌های تعاملات حضوری معلمان و دانش‌آموزان جنبه مشارکت تحصیلی دارد، یافته‌های پژوهش حاضر را تأیید می‌کند. در راستای این سبک این‌طور می‌توان گفت که دانش‌آموزان در امورات آموزشی و تربیتی خود در اکثر زمان نیازمند کمک معلمان هستند لذا با برقراری ارتباط به‌صورت تلفنی، پیامکی و یا به‌صورت آنلاین در ابعاد مختلف از جمله تحصیلی، انجام دادن تکلیف، طرح‌های مدرسه و... به دنبال حل مشکلات و مسائل هستند و از سویی معلمان هم در برخی از موارد از دانش‌آموزان خود مشارکت گرفته تا بتوانند فرآیند یاددهی-یادگیری را به نحو مطلوب هدایت و تسهیلگری نمایند.

سبک مشارکتی و حمایتی ناظر بر مشارکت دو طرف ارتباط است تا بتوانند امورات آموزشی و تربیتی را به نحو مطلوب طراحی، اجرا و ارزشیابی کنند و معلمان به توانند از دانش‌آموزان خود با توجه شرایط حمایت کنند. سبک مشارکتی و حمایتی یکی از رویکردهای کلیدی در ارتباط میان معلمان و دانش‌آموزان است که هدف آن ایجاد تعامل مثبت و حمایتی در فرآیند یادگیری است. این سبک بر اساس همکاری دوطرفه، احترام متقابل، و حمایت عاطفی و تحصیلی شکل می‌گیرد. در این روش، معلم نه تنها به‌عنوان یک راهنما بلکه به‌عنوان یک شریک در فرآیند یادگیری عمل می‌کند و دانش‌آموزان را به مشارکت فعال و سازنده ترغیب می‌کند. این سبک زمانی موفق است که معلم توانایی مدیریت تعاملات گروهی و ایجاد فضایی برابر برای مشارکت همه دانش‌آموزان را داشته باشد. همچنین، تقویت ارتباط عاطفی میان معلم و دانش‌آموزان به‌گونه‌ای که احساس حمایت و ارزشمندی در آن‌ها تقویت شود، از الزامات این سبک است. به‌طور کلی، سبک مشارکتی و حمایتی می‌تواند به ایجاد محیطی پویا و دوستانه برای یادگیری منجر شود که در آن همه افراد به رشد و موفقیت یکدیگر کمک می‌کنند.

یکی از وظایف معلمان نظارت و ارزیابی فرآیند یاددهی-یادگیری دانش‌آموزان است. یافته‌های پژوهش Rosenberg & Asterhan (2018) که نشان می‌دهد که شبکه‌های اجتماعی ابزاری برای معلمان برای اعمال نظم و انضباط استفاده می‌شود و معلم برای نظارت و تأثیرگذاری بر تعاملات دانش‌آموز از رسانه‌های استفاده می‌کند، تأیید کننده یافته‌های پژوهش حاضر است. معلمان با استفاده از سبک نظارتی و ارزیابی به دنبال نظارت بر فعالیت‌های دانش‌آموزان در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی هستند. معلمان تلاش می‌کنند تا با نظارت بالینی بر فعالیت‌های دانش‌آموزان در گروه‌های شاد و یا سایر بسترهای ارتباطی، فرآیند کار و فعالیت‌های دانش‌آموزان از جمله پیام‌های ارسالی دانش‌آموزی در گروه‌های درسی، زمان و کیفیت ارسال تکالیف و... را نظارت و ارزیابی نمایند. سبک نظارتی و ارزیابی تأکید بر نظارت و ارزیابی معلمان از کلیه فعالیت‌های دانش‌آموزان در بسترهای مجازی دارد تا در چهارچوب سیستم مدرسه و نظام تعلیم و تربیت اقدام نمایند تا دچار آسیب فضای مجازی نشوند و بتوانند مسائل آموزشی و تحصیلی خود را به نحو مطلوب دنبال کنند. فعالیت‌های نظارتی از سوی معلمان بر فعالیت‌های دانش‌آموزان و سبک

نظارتی که استفاده می‌کنند بر افزایش کیفیت یادگیری کمک می‌نماید. همچنین این نظارت و ارزیابی بر اجرای درست فرآیند آموزش و یادگیری به معلمان کمک می‌کند که تا در صورت مشاهده آسیب و مشکل احتمالی از آن جلوگیری یا به حداقل برسانند.

سبک مطالبه‌گری و انتقادی یکی از سبک‌های ارتباطات رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان به چشم می‌خورد. یافته‌های پژوهش Alipour et al (2025) که نشان می‌دهد یکی از دلایل و اهداف ارتباط رسانه‌ای معلم-دانش‌آموز بعد نظارتی و مراقبتی از مدرسه و معلم است؛ یافته‌های پژوهش حاضر را تایید می‌کند. هرچه قدر در سیستم تعلیم و تربیت به جلو حرکت می‌کنیم این سبک ارتباطی پررنگ‌تر می‌شود چراکه روحیه مطالبه‌گری و انتقاد در دانش‌آموزان و معلمان افزایش پیدا کرده و مسائل تحصیلی و آموزشی را مورد تحلیل و نقد قرار می‌دهند. دانش‌آموزان با دیدن رفتارهای معلم، تحلیلی از رفتارهای معلم خوددارند و این تحلیل را با معلمان خود به اشتراک می‌گذارند دانش‌آموزان برخی اوقات از وضعیت مدرسه، کلاس و ... رضایت ندارند و همین موضوعات را در معرض نقد قرار می‌دهند. و همچنین معلمان در صورت مشاهده خطا و یا مسئله‌ای در بسترهای مجازی برای دانش‌آموزان ارسال می‌کنند. سبک مطالبه‌گری و انتقادی ناظر بر اندیشیدن و یا تناقضات فکری در مورد مسائل تحصیلی و مدرسه است که معلمان و دانش‌آموزان است به همدیگر منتقل می‌کنند. سبک مطالبه‌گری و انتقادی یکی از روش‌های ارتباطی پویا بین معلم و دانش‌آموز است که در آن دانش‌آموز نقش فعالی در فرآیند یادگیری ایفا می‌کند و با طرح سوالات، بیان نظرات، و انتقادهای سازنده، به بررسی و بهبود فرآیند آموزشی کمک می‌کند. این سبک مبتنی بر احترام متقابل و فضای باز برای گفتگو است و هدف آن ارتقای کیفیت آموزش از طریق تعامل فکری و مطالبه‌گری مسئولانه است. این سبک زمانی موفق است که معلم پذیرای بازخوردها و انتقادات باشد و فضایی امن و احترام‌آمیز ایجاد کند. از طرف دیگر، دانش‌آموزان نیز باید بیاموزند که چگونه انتقادهای خود را به شیوه‌ای سازنده و همراه با پیشنهادات مطرح کنند. سبک مطالبه‌گری و انتقادی به‌ویژه در تقویت مهارت‌های تفکر انتقادی و مشارکت مسئولانه دانش‌آموزان نقش مؤثری دارد و می‌تواند به ایجاد محیط آموزشی پویاتر و مؤثرتر کمک کند.

آخرین سبک ارتباطی معلمان و دانش‌آموزان گرایش به هشدار و ارائه شکایت دارد. یافته‌های پژوهش Bahadori et al (2013) که یکی از تعامل معلم-شاگرد را در قالب مخرب معرفی می‌کند، تأیید کننده یافته پژوهش حاضر است. در تبیین این یافته این‌طور می‌توان بیان داشت که در ارتباطات رسانه‌ای معلمان و دانش‌آموزان هر دو طرف ارتباط در صورت مشاهده ایراداتی در امورات مدرسه، کلاس و ... به همدیگر هشدار می‌دهند و شکایت‌هایی در این امورات به همدیگر منتقل می‌کنند البته بیشتر هشدارهای آموزشی و تحصیلی از سوی معلمان به دانش‌آموزان است و بیشتر هشدارها و شکایات دانش‌آموزان از وضعیت تدریس معلم یا برخورد با سایر دانش‌آموزان است. سبک هشدار و شکایتی یکی از سبک‌های ارتباطی در تعامل میان معلم و دانش‌آموز است که در آن بر بیان مشکلات، چالش‌ها، و ارائه بازخوردهای انتقادی تمرکز می‌شود. این سبک شامل هشدار است که از سوی معلم یا دانش‌آموز برای پیشگیری از مشکلات یا اصلاح رفتارها مطرح می‌شود و شکایاتی که برای بیان نارضایتی‌ها یا مشکلات موجود صورت می‌گیرد.

هدف این سبک، شناسایی موانع موجود و تلاش برای یافتن راه‌حل‌های مؤثر است. این سبک زمانی موفق است که شکایات و هشدارها به‌صورت محترمانه، منطقی، و همراه با هدف اصلاح بیان شوند. از سوی دیگر، پذیرش انتقاد و تمایل به اصلاح از سوی معلمان و دانش‌آموزان نقش مهمی در اثربخشی این سبک دارد. اگرچه این سبک ممکن است در ابتدا تنش‌زا به نظر برسد، اما در صورت مدیریت درست می‌تواند به حل مشکلات، بهبود تعاملات، و ارتقای کیفیت محیط آموزشی کمک کند.

به‌طور کلی می‌توان نتیجه گرفت سبک‌های ارتباطی بین معلمان و دانش‌آموزان شامل انواع مختلفی هستند که هرکدام به شیوه‌ای خاص بر فرآیند یادگیری و روابط آموزشی تأثیر می‌گذارند. این سبک‌ها عبارت‌اند از سبک تبادلی و اشتراکی که در آن معلم و دانش‌آموز اطلاعات و منابع آموزشی را به‌طور متقابل به اشتراک می‌گذارند، سبک اعلانی و هماهنگی که در آن اخبار و اطلاعات مدرسه و کلاس بین معلم و دانش‌آموز ردوبدل می‌شود، سبک مشاوره‌ای و درمانی که به حل مشکلات آموزشی و تربیتی دانش‌آموزان می‌پردازد، سبک مشارکتی و حمایتی که در آن معلم و دانش‌آموز از یکدیگر در مسائل آموزشی و تربیتی حمایت می‌کنند، سبک نظارتی و ارزیابی که معلم بر فعالیت‌های دانش‌آموز نظارت کرده و بازخورد می‌دهد، سبک مطالبه‌گری که دانش‌آموز از معلم خواسته‌هایی را مطرح می‌کند و معلم در پاسخ به آن‌ها اقدام می‌کند، سبک هشدار و شکایتی که در آن معلم به انتقاد از رفتار یا عملکرد دانش‌آموز می‌پردازد و سبک هشدار و شکایتی از سوی دانش‌آموز برای درخواست تغییر در روش تدریس یا برخورد معلم به کار می‌رود. هر یک از این سبک‌ها به شکل متفاوتی بر روابط معلم و دانش‌آموز، عملکرد تحصیلی، انگیزه و مدیریت رفتار تأثیر می‌گذارند. سبک‌های ارتباطی بین معلمان و دانش‌آموزان نقش مهمی در فرآیند یادگیری و شکل‌دهی به روابط آموزشی دارند. این سبک‌ها می‌توانند به‌طور مستقیم بر انگیزه، اعتمادبه‌نفس و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر بگذارند و به معلمان کمک کنند تا روش‌های تدریس خود را متناسب با نیازهای مختلف هر دانش‌آموز تطبیق دهند. شناسایی و استفاده مؤثر از این سبک‌ها در روابط معلم و دانش‌آموزان نه‌تنها بر کیفیت یادگیری تأثیر می‌گذارد بلکه می‌تواند موجب تقویت اعتمادبه‌نفس، افزایش انگیزه و بهبود تعاملات آموزشی در کلاس شود. این سبک‌ها به معلمان کمک می‌کنند تا به‌طور هدفمندتری با دانش‌آموزان ارتباط برقرار کنند و آن‌ها را در مسیر یادگیری و پیشرفت هدایت کنند. به‌طور کلی، شناخت این سبک‌ها به معلمان این فرصت را می‌دهد تا روش‌های تدریس خود را به‌طور مؤثرتر تنظیم کرده و در راستای تقویت تجربیات آموزشی دانش‌آموزان حرکت کنند.

نوآوری در شناسایی سبک‌های ارتباطی این است که معلمان می‌توانند از ابزارها و روش‌های جدیدی برای بهبود ارتباطات استفاده کنند. این نوآوری شامل تطبیق سبک‌های ارتباطی با نیازهای فردی دانش‌آموزان، استفاده از فناوری و رسانه‌های آموزشی، ارزیابی‌های مستمر برای شناسایی سبک‌های مؤثر، و ایجاد تعاملات متنوع در کلاس است. این فرآیندها به معلمان این امکان را می‌دهند که به‌طور خلاقانه و مؤثر با دانش‌آموزان ارتباط برقرار کنند و کیفیت آموزش را ارتقاء دهند. شناسایی سبک‌های ارتباطی معلمان و دانش‌آموزان به عواملی چون ویژگی‌های فردی دانش‌آموزان، نیازهای خاص آموزشی و روان‌شناختی، شرایط محیطی و فرهنگی کلاس، و همچنین تجربیات پیشین معلم و دانش‌آموز بستگی

دارد. شناخت دقیق این عوامل به معلمان کمک می‌کند تا بهترین سبک ارتباطی را برای هر دانش‌آموز انتخاب کرده و بهینه‌ترین روش‌های تدریس و مدیریت کلاس را پیاده‌سازی کنند. مبتنی بر یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود که با توجه به اینکه یکی از سبک‌های ارتباطی نظارتی و ارزیابی است بهتر است که معلمان را با انواع شیوه‌های نظارتی به‌خصوص با مدل‌های مختلف نظارت و ارزیابی در فضای مجازی آشنا نمود، تا بتوانند بهترین نظارت و بیشترین تأثیرگذاری را داشته باشند. با توجه به سبک مطالبه‌گر و انتقادی و هشدار و شکایتی بهتر است برای معلمان دوره آموزشی طراحی و تدوین نمود که بتوانند در زمان شرایط خاص بهترین تصمیمات را در این سبک ارتباطی با دانش‌آموزان بگیرند. همچنین در سبک مشاوره‌ای و درمانی باید روش‌های مشاوره در فضای مجازی و رسانه‌ها را به معلمان آموزش داد. در راستای سبک مشاوره‌ای و درمانی معلمان می‌توانند زمان‌هایی برای مشاوره‌های فردی آنلاین با دانش‌آموزان اختصاص دهند تا مسائل و مشکلات آموزشی و تربیتی خود را با معلمان درمیان بگذارند. در راستای سبک هشدار و شکایتی می‌توانند پلتفرم‌های آموزشی بخشی را برای شکایات و هشدارهای معلمان و دانش‌آموز اختصاص دهند.

مهم‌ترین محدودیت‌های پژوهش در زمینه شناسایی سبک‌های ارتباط رسانه‌ای معلمان با دانش‌آموزان شامل دسترسی محدود به داده‌های دقیق و کامل از تعاملات رسانه‌ای، تأثیر تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی که ممکن است باعث تفاوت در شیوه‌های ارتباطی شود، و تأثیر ویژگی‌های فردی معلمان و دانش‌آموزان است که می‌تواند تحلیل داده‌ها را پیچیده کند.

ملاحظات اخلاقی

در پژوهش حاضر فرم‌های رضایت‌نامه آگاهانه جهت انجام مصاحبه توسط تمامی مشارکت‌کنندگان در پژوهش تکمیل شد و همچنین جهت مصاحبه با آموزش و پرورش شهرستان بیرجند هماهنگی لازم صورت گرفت.

حامی مالی

هزینه‌های مطالب حاضر توسط نویسنده مقاله تأمین شد.

تعارض منافع

بنابراظهار نویسنده مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- Abdoli, A; Zain al-Dini Maymand, F & Ayati, M., (2017). Pathology of the communication process in the teaching-learning process from the perspective of teachers and students of high schools in Isfahan. *Quarterly Journal of Family and Research*, 8(35), 7-28. [Persian]

- Aghdasi, S; Kiamanesh, A.R; Mahdavi Hazaveh, M & Safarkhani, M., (2014). Teacher-student interaction in the classroom of successful and unsuccessful schools: A case study of elementary schools participating in the 2006 Perls and 2007 TIMs tests, *Quarterly Journal of Education*, 30(3), 93-120. [Persian]
- Agyekum, S. (2019). Teacher-Student Communication : The Impact on High School Students. Online Submission, 10(14), 121-122.
- Ahmadi, H., & Mohabie, A. (2022). The Role of the Family in the Implementation of School Curriculum. *The Women and Families Cultural-Educational*, 17(59), 11-39. DOI: [20.1001.1.26454955.1401.17.59.5.6](https://doi.org/10.1001.1.26454955.1401.17.59.5.6).
- Akcaoglu, M., & Bowman, N. D. (2016). Using instructor-led Facebook groups to enhance students' perceptions of course content. *Computers in Human Behavior*, 65, 582-590. doi:10.1016/j.chb.2016.05.029
- Alawamleh, M., Al-Twait, L. M., & Al-Saht, G. R. (2020). The effect of online learning on communication between instructors and students during Covid-19 pandemic. *Asian Education and Development Studies*, 11(2), 380-400.
- Albalawi, H., & Nadeem, M. (2020). Exploring the Impact of Ineffective Formal Communication between Teachers and Students: A Case Study of Mustaqbal University and Jubail University College, Kingdom of Saudi Arabia. *English Language Teaching*, 13(3), 68-76.
- Albayrak, D., & Yildirim, Z. (2015). Using social networking sites for teaching and learning: Students' involvement in and acceptance of Facebook® as a course management system. *Journal of Educational Computing Research*, 52(2), 155-179. doi:10.1177/0735633115571299.
- Alipour, M., Ayati, M., Rostaminezhad, M. A. & Seraji, F. (2024). Analyzing the lived experiences of parents-teacher media communication in the academic year 1402-1403: a phenomenological research. *Strategic communication studies*, 4(3), 19-32. doi: 10.22034/rcc.2024.2027397.1125. [Persian]
- Alipour, M., Ayati, M., Rostaminezhad, M. A. & Seraji, F. (2025). Designing the Model of Teacher-Student Media Communication in Elementary School: A Phenomenological Study. *Religion & Communication*, 31(2), 697-734. doi: 10.30497/rc.2024.246773.2060 [Persian]
- Andrzejewski, C. E., & Davis, H. A. (2008). Human contact in the classroom: Exploring how teachers talk about and negotiate touching students. *Teaching and teacher education*, 24(3), 779-794.
- Asterhan, C. S., & Rosenberg, H. (2015). The promise, reality and dilemmas of secondary school teacher-student interactions in Facebook: The teacher perspective. *Computers & Education*, 85, 134-148. doi:10.1016/j.compedu.2015.02.003.
- Bahadori, B; Niknam, Z; Musapour, N & Bagheri Nooparast, Kh., (2013). Understanding the types of teacher-student interaction in classrooms from the perspective of the human agent theory. *Iranian Journal of Curriculum Studies*, 17(69), 1-36. [Persian]
- Baker, J. A. (2006). Contributions of teacher-child communication to positive school adjustment during elementary school. *Journal of school psychology*, 44(3), 211-229.

- Balagova, L., & Halakova, Z. (2018). Teacher-Students' Interaction in Comparison of Teacher's Self-perception and Students' Point of View. *European Journal of Educational Research*, 7(3), 465-472.
- Bazargan, Z., & Sadeghi, N. (2001). A study of teachers' interpersonal behavior with students in Tehran girls' middle schools. *Journal of Psychology and Educational Sciences*, 31(2), 99-121. [Persian]
- Cadima, J., Doumen, S., Verschueren, K., & Buyse, E. (2015). Child engagement in the transition to school: Contributions of self-regulation, teacher-child communication and classroom climate. *Early Childhood Research Quarterly*, 32, 1-12.
- Chromey, K. J., Duchsherer, A., Pruett, J., & Vareberg, K. (2016). Double-edged sword: Social media use in the classroom. *Educational Media International*, 53(1), 1-12. doi:10.1080/09523987.2016.1189259.
- Cresswell, J. (۲۰۲۱). Qualitative research and design: choosing from five approaches: narrative research, phenomenology, grounded theory, ethnography. Case study. Translated by Hassan Danaeifard and Hossein Kazemi. Tehran: Saffar Publications. [Persian]
- Dobrescu, T., & Lupu, G. S. (2015). The Role of Nonverbal Communication in the Teacher-pupil relationship. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 180, 543-548.
- Drosti, H; Ranjdoost, Sh & Imanzadeh, A. (2012). The process of forming communication literacy in schools of the Islamic Republic of Iran. *Journal of Communication Research*, 29(1), 131-169. [Persian]
- Enayati, T., & Kohsari, S., (2017). Investigating the status of interactive styles of mathematics teachers with students. *Journal of Education and Evaluation*, 10(39), 13-28. [Persian]
- Ernst, Ellen C. & Hankins, Francis P. (2005). *Fundamentals of Curriculum Principles and Issues*. Translated by Qudsi Ahqar. Tehran: Azad University, Science and Research Branch. [Persian]
- Fast, L. A., Lewis, J. L., Bryant, M. J., Bocian, K. A., Cardullo, R. A., Rettig, M., & Hammond, K. A. (2010). Does math self-efficacy mediate the effect of the perceived classroom environment on standardized math test performance?. *Journal of educational psychology*, 102(3), 729. doi:10.1037/a0018863.
- Fathi Azar, E. (2003). *Teaching Methods and Techniques*. Tabriz: Dangshah Tabriz Publications. [Persian]
- Fisher, D., Waldrup, B., & den Brok, P. (2005). Students' perceptions of primary teachers' interpersonal behavior and of cultural dimensions in the classroom environment. *International Journal of Educational Research*, 43(1-2), 25-38.
- Gehlbach, H., Brinkworth, M. E., & Harris, A. D. (2012). Changes in teacher-student communication . *British journal of educational psychology*, 82(4), 690-704.

- Gholami, S & Hossein Chari, M (2011). Predicting students' happiness based on their perception of teacher expectations, teacher interaction style, and self-efficacy. *Teaching and Learning Studies*, 3(1), 89-109. 10.22099/JSLI.2011.217
- Gholami, S & Hossein Chari, M., (2011). Predicting students' happiness based on their perception of teacher expectations, teacher interaction style, and self-efficacy. *Journal of Studies in Learning & Instruction*, 3(1), 84-109. doi: 10.22099/jsli.2011.217. [Persian]
- Gholizadeh, A., & Yarahmadi, Kh., (2001). Investigating the communication-emotional problems of secondary school students and teachers from the perspective of students, teachers and administrators in Ahvaz city in 1990-2001. *Knowledge and Research in Applied Psychology: Islamic Azad University, Khorasgan Branch, Isfahan*, 10(3), 77-98. [Persian]
- Hamid, S., Waycott, J., Kurnia, S., & Chang, S. (2015). Understanding students' perceptions of the benefits of online social networking use for teaching and learning. *The Internet and higher education*, 26, 1-9. doi:10.1016/j.iheduc.2015.02.004.
- Hamre, B. K., & Pianta, R. C. (2006). Student-Teacher Communication . In G. G. Bear & K. M. Minke (Eds.), *Children's needs III: Development, prevention, and intervention* (pp. 59-71).
- Harris, A., & Goodall, J. (2008). Do parents know they matter? Engaging all parents in learning. *Educational research*, 50(3), 277-289
- Hershkovitz, A., & Forkosh-Baruch, A. (2017). Teacher-student relationship and Facebook-mediated communication: Student perceptions. *Comunicar. Media Education Research Journal*, 25(2).
- Hosseinchari, M. , Ghezbigloo, F. & Jowkar, B. (2019). Mediaation Role of Goal orientation in the Relationship between teacher-student interaction and Self-efficacy with Academic Buoyancy. *Educational Psychology*, 15(52), 45-85. doi: 10.22054/jep.2019.26393.2022. [Persian]
- Hughes, J. N., & Chen, Q. (2011). Reciprocal effects of student–teacher and student–peer relatedness: Effects on academic self efficacy. *Journal of applied developmental psychology*, 32(5), 278-287.
- Hughes, J. N., Luo, W., Kwok, O. M., & Loyd, L. K. (2008). Teacher-student support, effortful engagement, and achievement: A 3-year longitudinal study. *Journal of educational psychology*, 100(1), 1.
- Juvonen, J. (2007). Reforming middle schools: Focus on continuity, social connectedness, and engagement. *Educational Psychologist*, 42(4), 197-208.
- Karakus, G. (2021). Solutions for Barriers in Curriculum Implementation. *African Educational Research Journal*, 9(2), 591-599.
- Kuusimäki, A. M., Uusitalo-Malmivaara, L., & Tirri, K. (2019). Parents' and teachers' views on digital relationship in Finland. *Education Research International*, 4(5), 20-36.
- Lari, N, Hejazi, E, Ejei, J, & Jokar, B., (2019). Teachers' Perception of Factors Affecting Teacher-Student Communication: Phenomenological Analysis. *Educational Innovations*, 18(70), 53-80. [Persian]

- Lee, C. E. C., & Teh, P. L. (2016). Educational use of Facebook by undergraduate students in Malaysia higher education: A case study of a private university. *Social Media and Technology*, 1(1), 1-8. doi:10.20897/lectito.201641.
- Liaghatdar, M.J; Mousavi, S & Babri, H., (2012). The amount of attention to citizenship education in the components of atmosphere, structure and mutual communication between students and teachers (Case study: secondary school teachers in Hamadan city), *A New Approach to Educational Management*, 4(2), 137-154. [Persian]
- Liew, J., Chen, Q., & Hughes, J. N. (2010). Child effortful control, teacher-student communication, and achievement in academically at-risk children: Additive and interactive effects. *Early Childhood Research Quarterly*, 25(1), 51-64.
- Liu, P. (2013). Perceptions of the teacher-student relationship: A study of upper elementary teachers and their students. *International Education*, 42(2), 3-23. URL: <https://trace.tennessee.edu/internationaleducation/vol42/iss2/3>.
- Ma, L., Du, X., Hau, K. T., & Liu, J. (2018). The association between teacher-student relationship and academic achievement in Chinese EFL context: a serial multiple mediation model. *Educational Psychology*, 38(5), 687-707.
- Mahmoudi, S. (2019). Presenting a causal model to investigate the mediating role of teacher-student communication quality in the relationship between academic self-regulation, school culture, and academic enthusiasm with creative thinking in secondary school students. *Thinking and Child*, 10(1), 237-259. [Persian]
- Manafi, B., sarookhani, B., & Aghajani Marsa, H. (2023). Designing a strategic model of effective communication between family and school. *Strategic communication studies*, 3(2), 87-103. doi: 10.22034/rcc.2023.1999956.1064
- Mohammadi Baghmolaei, H., & Yousefi, F.(2019). The structural relationship between teacher-student interaction, academic engagement and students' adjustment to school. *Journal of Studies in Learning & Instruction*, 10(2), 75-99. doi: 10.22099/jsli.2019.29377.2545. [Persian]
- Mottaqi, Sh; Yazdi, S.M; Bani Jamali, Sh.S., & Darvezeh, Z., (2014). Teacher-student relationship and the decision to continue or drop out of education: The mediating role: The mediating role of self-determination motivation and academic performance. *Research in Educational Systems*, 8(27), 35-58. [Persian]
- Pennings, H. J., Brekelmans, M., Sadler, P., Claessens, L. C., van der Want, A. C., & van Tartwijk, J. (2018). Interpersonal adaptation in teacher-student interaction. *Learning and Instruction*, 55, 41-57.
- Prewett, S. L., Bergin, D. A., & Huang, F. L. (2019). Student and teacher perceptions on student-teacher relationship quality: A middle school perspective. *School Psychology International*, 40(1), 66-87.
- Ramseyer, F., & Tschacher, W. (2016). Movement coordination in psychotherapy: Synchrony of hand movements is associated with session outcome. A single-case study. *Nonlinear dynamics, psychology, and life sciences*, 20(2), 145-166.

- Rogers, L., & Hyson, D. (2022). Creating Brave & Productive Learning Environments for Young Adolescents: Parents' Perspectives of Teacher-Parent and Teacher-Student Relationships. *Middle Grades Review*, 8(1), 5.
- Rosenberg, H., & Asterhan, C. S. (2018). "WhatsApp, teacher?"-student perspectives on teacher-student WhatsApp interactions in secondary schools. *Journal of Information Technology Education: Research*, 17, 205-226.
- Ruzek, E. A., Hafen, C. A., Allen, J. P., Gregory, A., Mikami, A. Y., & Pianta, R. C. (2016). How teacher emotional support motivates students: The mediating roles of perceived peer relatedness, autonomy support, and competence. *Learning and instruction*, 42, 95-103.
- Salimi, J., (2015). Phenomenology of educational interactions between teachers and students. *Iranian Journal of Curriculum Studies*, 10(38), 5-36. [Persian]
- Shahorani, A; Talkh-e-Abi Alishah, Gh.R & Talkh-e-Abi Alishah, A., (2009). Investigating the relationship between the characteristics of effective teacher-student communication and mathematics learning. *Quarterly Journal of Educational Leadership and Management*, 3(3), 51-67. [Persian]
- Spencer, J. (2003). Learning and teaching in the clinical environment. *BmJ*, 326(7389), 591-594.
- Stroet, K., Opendakker, M. C., & Minnaert, A. (2015). Need supportive teaching in practice: A narrative analysis in schools with contrasting educational approaches. *Social Psychology of Education*, 18, 585-613. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11218-015-9290-1>.
- Tosto, M. G., Asbury, K., Mazzocco, M. M., Petrill, S. A., & Kovas, Y. (2016). From classroom environment to mathematics achievement: The mediating role of self-perceived ability and subject interest. *Learning and individual differences*, 50, 260-269. doi:10.1016/j.lindif.2016.07.009.
- Wentzel, K. R., Baker, S. A., & Russell, S. L. (2012). Young adolescents' perceptions of teachers' and peers' goals as predictors of social and academic goal pursuit. *Applied Psychology*, 61(4), 605-633. doi:10.1111/j.1464-0597.2012.00508.x.
- Zahed babelan, A. & Moenikia, M. (2010). A study of the status of teacher-student verbal interaction during teaching and its relation with academic achievement of primary school students in Ardabil City. *Journal of Educational Sciences*, 17(2), 111-126. [Persian]
- Zahed Babelan, A. (2012). The degree of correspondence between teachers' verbal and non-verbal communication during teaching and its association with students' academic achievement. *Journal of School Psychology*, 1(1), 46-61. doi: d_1_1_91_3_1_3. [Persian]